

MAKTABGACHA TA'LIMDA RAHBARNING ROLI

Chinorova Sevara Rashid qizi

Denov tumani 5-sonli maktabgacha ta'lim tashkiloti direktori

Annotatsiya: *Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tizimida rahbarning o'рни, uning boshqaruv faoliyati, pedagogik jarayonlarni tashkil etishdagi roli hamda ta'lim sifatini oshirishdagi ahamiyati ilmiy-nazariy va amaliy jihatdan tahlil etiladi. Shuningdek, rahbarning liderlik kompetensiyalari, innovatsion yondashuvlari va jamoa bilan ishlashdagi samarali usullari yoritilgan.*

Kalit so'zlar: *maktabgacha ta'lim, rahbar, direktor, pedagogik boshqaruv, liderlik, ta'lim sifati, innovatsiya, jamoa, kommunikatsiya*

KIRISH

Maktabgacha ta'lim tizimi uzluksiz ta'limning muhim bosqichi bo'lib, unda shaxsning dastlabki rivojlanish asoslari shakllanadi. Ushbu jarayonning samarali tashkil etilishi ko'p jihatdan rahbarning professional mahorati, boshqaruv uslubi va liderlik qobiliyatiga bog'liqdir.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tashkilotlari oldiga qo'yilayotgan vazifalar tobora murakkablashib bormoqda. Bu esa rahbarlardan zamonaviy boshqaruv yondashuvlarini qo'llashni, pedagogik jarayonlarni samarali tashkil etishni va jamoani yagona maqsad sari yo'naltirishni talab etadi.

Asosiy qism

1. Maktabgacha ta'limda rahbarning o'рни va ahamiyati

Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbari — bu muassasaning umumiy faoliyatini boshqaruvchi, strategik qarorlar qabul qiluvchi va pedagogik jarayonlarni muvofiqlashtiruvchi shaxsdir. Uning faoliyati quyidagi yo'nalishlarni qamrab oladi:

- ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etish
- pedagogik jamoani boshqarish
- moddiy-texnik bazani rivojlantirish
- ota-onalar bilan hamkorlikni yo'lga qo'yish

Rahbarning samarali faoliyati muassasa rivojining asosiy omili hisoblanadi.

2. Rahbarning liderlik kompetensiyalari

Zamonaviy rahbar quyidagi kompetensiyalarga ega bo'lishi zarur:

- kommunikativ kompetensiya – samarali muloqot o'rnatish
- tashkiliy qobiliyat – jarayonlarni to'g'ri rejalashtirish
- innovatsion fikrlash – yangiliklarni joriy etish
- empatiya – jamoa a'zolarini tushuna olish
- strategik yondashuv – uzoq muddatli rivojlanishni belgilash

Bu sifatlar rahbarning jamoa ichida hurmat qozonishiga xizmat qiladi.

3. Pedagogik jarayonni boshqarishda rahbarning vazifalari

3.1. Ta'lim sifatini ta'minlash

Rahbar ta'lim dasturlarining to'g'ri amalga oshirilishini nazorat qiladi, pedagoglarning faoliyatini baholaydi va metodik yordam ko'rsatadi.

3.2. Monitoring va nazorat

Ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish uchun muntazam monitoring olib boriladi:

- bolalar rivojlanishini kuzatish
- pedagogik faoliyatni tahlil qilish
- natijalarni baholash

3.3. Pedagoglarni rivojlantirish

Rahbar pedagoglarning kasbiy o'sishini qo'llab-quvvatlaydi:

- malaka oshirish kurslari
- seminar va treninglar
- ilg'or tajribalarni joriy etish

4. Jamoa bilan ishlash va kommunikatsiya

Rahbar jamoada sog'lom muhit yaratishi lozim:

- ochiq muloqot muhitini shakllantirish
- xodimlar fikrini inobatga olish
- nizolarni samarali hal etish

Bu esa jamoaning birlashishiga va samaradorlikning oshishiga olib keladi.

5. Innovatsion boshqaruv yondashuvlari

Zamonaviy maktabgacha ta'limda quyidagi innovatsiyalar muhim:

- raqamli boshqaruv tizimlari
- interaktiv metodlar
- elektron hujjatlashtirish

Bu usullar rahbar faoliyatini yanada samarali qiladi.

6. Ota-onalar bilan hamkorlik

Rahbar ota-onalar bilan yaqin aloqada bo'lishi zarur:

- yig'ilishlar o'tkazish
- maslahatlar berish
- bolalar rivoji haqida ma'lumot yetkazish

Bu hamkorlik bolalarning rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

7. Muammolar va ularni hal etish yo'llari

Amaliyotda quyidagi muammolar uchraydi:

- kadrlar yetishmovchiligi
- metodik ta'minotning sustligi
- kommunikatsiya muammolari

Ularni hal etish uchun:

- zamonaviy boshqaruv usullarini joriy etish
- malaka oshirish tizimini kuchaytirish
- jamoaviy ishni rivojlantirish zarur

XULOSA

Maktabgacha ta'limda rahbarning roli nihoyatda muhim bo'lib, u ta'lim sifatini oshirish, jamoani boshqarish va innovatsion yondashuvlarni joriy etishda asosiy figura hisoblanadi. Rahbarning professional kompetensiyalari va samarali boshqaruv usullari muassasaning muvaffaqiyatli faoliyatini ta'minlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligi hujjatlari.
2. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston strategiyasi. Toshkent, 2021.
3. Qodirov B.R. Pedagogik menejment asoslari. Toshkent, 2015.
4. To'raqulov X.A. Ta'lim menejmenti. Toshkent, 2018.
5. Vygotsky L.S. Mind in Society. Harvard University Press, 1978.
6. Piaget J. The Psychology of the Child. Basic Books, 1969.
7. Drucker P. Management Principles. 2008.